

Forrás: <https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2022/02/fodor-richard-toth-judit-a-tortenelemtanitasban-rejlo-lehetosegek-megmutatasa-a-mi-feladatunk-12-04-11/>

Fodor Richárd – Tóth Judit

„A történelemtanításban rejlő lehetőségek megmutatása a mi feladatunk”

Beszámoló a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság 2021. évi konferenciájáról

2021. szeptember 16-18. között került megrendezésre a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság (ISHD) éves konferenciája, melynek témája a „*Why History Education?*” vagyis a „*Miért tanítsunk történelmet?*” volt. Az online konferenciára a világ távoli pontjairól is csatlakoztak előadók, beleértve Dél-Afrikát, Izraelt és Ausztráliát is, így összesen több mint 70 előadó vett részt a rendezvényen.

Az ISHD 1980-ban jött létre azzal a céllal, hogy népszerűsítse a történelemoktatás tudományos kutatását. Központi témái közé tartozik a történelmi gondolkodás és tudat (*historical thinking, historical consciousness*), a történelem tanítása és tanulása, a történelmi kultúra (*historical culture*), valamint a történelemtanárok képzése. A szervezetnek ma már közel 200 tagja van, köztük argentin, kínai, amerikai és magyar tagokkal¹ is. Céljai elérése érdekében a szervezet évente tematikus konferenciát szervez, melyből évkönyv (tanulmánykötet) készül.²

A konferencia szervezői (balról jobbra): dr. Peter Gautschi, dr. Markus Furrer és dr. Nadine Fink

Fodor Richárd – Tóth Judit: „A történelemtanításban rejlő lehetőségek megmutatása a mi feladatunk”

Beszámoló a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság 2021. évi konferenciájáról

A konferenciát idén a Luzerni Tanárképző Egyetem (*University of Teacher Education of Lucerne*) történelemdidaktikusai – *dr. Peter Gautschi* és *dr. Markus Furrer*³ – szervezték, *dr. Nadine Finkel*, a svájci Lausanne-i Egyetem oktatójával közösen.

Plenáris ülés fő előadói (balról jobbra): Prof. Dr. Susanne Popp, Prof. Dr. Kathrin Krammer

A plenáris előadások sorát *Prof. Dr. Susanne Popp*, a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság elnöke és az Augsburgi Egyetem professzora nyitotta meg, aki örömét fejezte ki, hogy két év után megszervezhették a Társaság első online tudományos konferenciáját. Az ISHD elnöke továbbá bejelentette, hogy a Társaság következő évkönyvének fókuszja Afrika lesz.

Második plenáris előadóként *Prof. Dr. Kathrin Krammer*, a Luzerni Tanárképző Egyetem rektora köszöntötte a megjelenteket, aki egy izgalmas példával vezette be előadását. A példában egy Luzern városában 1822-ben készített műalkotás jelent meg, amelyet egy spanyol szobrász készített egy oroszról.⁴

A szobor a város nevezetességeként azóta is turisták százezreit vonzza évente, ugyanakkor valódi eredete kevesek számára ismert. A látogatók nagy része nem ismeri a készítőt vagy az alkotás célját, amely a francia forradalomhoz kötődik. A francia királyi családot, a Tuileriákat és egyben a régi francia társadalmi rendet (*ancien régime*) védelmező őrséget hagyományosan a svájci gárda katonái adták, akik súlyos veszteségeket szenvedtek a forradalom során. Az ő emlékükre készítette a szobrot az épp eltávozáson lévő Karl Pfyffer von Altshofen gárdista tiszt. Az emlékművön név szerint felsorolják azt a 26 gárdista tisztet, akik életüket veszítették, illetve két római számot tüntetnek fel – DCCLX (760) és CCCL (350) –, melyekből az előbbi a „lemészárolt”, utóbbi a túlélő gárdisták számára utal. A rektor nyitó előadásában rámutatott a szobor történetében és szimbolikájában rejlő vitatott történelemre (*controversial history*), a konzervativizmus és a francia forradalom liberalizmusa, a svájci függetlenség és az európai szerepvállalás eltérő narratíváinak megjelenésére egyetlen szoborban. Előadását a történelemtanítás szerepének kérdéseivel zárta, kiemelve a történeti narratívák párhuzamos bemutatására, a művészet és a politika szerepére irányuló dilemmákat.

Fodor Richárd – Tóth Judit: „A történelemtanításban rejlő lehetőségek megmutatása a mi feladatunk”

Beszámoló a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság 2021. évi konferenciájáról

Haldokló oroszlán. „A világ legszomorúbb kőszobra” – így nevezte Mark Twain. A latin felirat magyarul: "A svájciak hűségéért és bátorságáért".

A háromnapos online konferencián párhuzamos szekciók futottak. A továbbiakban néhány előadás rövid tartalmi összefoglalóját közöljük.

Első nap (szeptember 16.)

A csütörtöki első szekciót *dr. Eva Müller* (University of Würzburg, Németország) „*Iconic Knowledge as a tool for history education*” című gondolatébresztő előadása nyitotta meg, melyben a fasiszta Olaszország történelemtankönyveinek fogalomkészletét vizsgálta. Előadásának első részében bemutatta az általa létrehozott terminust, az „*iconic knowledge*”-ot (szó szerint: „ikonikus tudás”), ami – sokszor a propaganda céljaira használt – túlegyszerűsített, fragmentált, az érzelmekre ható, félreérthetetlen és egyoldalú koncepciót jelent. Előadásának második felében a fasiszta történelemtankönyvek „*iconic knowledge*” jellegű tartalmait jellemezte. Erre néhány példa az extrém leegyszerűsítés (pl. gyerekeknek szóló tankönyvben: „*a kommunisták azok, akik másolják a házi feladatot*”), anekdoták (pl. Mussolini megmentette Olaszországot), vagy megkérdőjelezhetetlen dogmák (pl. vallás) használata. Ugyan a totalitárius rendszerek sajátja a történelmi információk megmásítása, Müller szerint ma is találkozhatunk *iconic knowledge*-ot tartalmazó tananyaggal. Történelemtanárként fontos, hogy ezen elemeket észrevegyük, és multiperspektív, reflektív módon tanítsuk a tantárgyat, különös hangsúlyt fektetve a médiatudatosság fejlesztésére, hiszen az ilyen jellegű egyoldalú információközlés a kutató szerint jellemző a médiatartalmakra.

Ugyanezen szekcióban adott elő *dr. Jan Löfström* (University of Turku, Finnország) is. Előadásában a „*third-order concepts*” („harmadrendű koncepciók”) jelentőségéről beszélt,

Fodor Richárd – Tóth Judit: „A történelemtanításban rejlő lehetőségek megmutatása a mi feladatunk”

Beszámoló a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság 2021. évi konferenciájáról

melyek a történelem társadalmi és kulturális értelmezésére, használatára vonatkoznak. Az állampolgári nevelésben ezen koncepcióknak fontos szerepe van, hiszen ez kötődik az önreflexivitáshoz, annak alkalmazásához. Ide tartozik a történelmi tudatosság, identitás, etika, elszámoltathatóság, a történelem egzisztenciális aspektusai, melyekből a történelem sajátos módon értelmezhető.

Löfström elemzi a 2014-es, valamint a 2019-es finn nemzeti alaptanterveket, és a koncepció egyébként számottevő jelentőségének csökkenését fedezi fel. A történelemtanítást – elsősorban az első és a másodrendű koncepciók (*first-order, second-order concepts*) értelmezési keretei között közelítjük meg, azaz a tananyag és az arról alkotott meta-koncepciók, módszerek felől. Az előadó szerint a harmadrendű koncepcióknak explicitebben meg kellene jelenni a tantervekben, 2020-as kutatása alapján a diákok számára ez izgalmas, érdeklő őket (például morális, etikus kérdések megvitatása történelemórán). Kérdés az, hogy ezen koncepciók prominensebb megjelenése hogyan hatna a történelemórákra.

A délutáni szekciók egyikében *dr. Karl Benziger*⁵ (Rhode Island College, Amerikai Egyesült Államok) adott elő, aki a magyar és az amerikai politikai intézményrendszer történelemoktatásra gyakorolt hatását állította párhuzamba. Benziger szerint súlyos problémát jelent az erős állami rendszerek felemelkedése, ezek ugyanis olyan nemzeti mítoszokat propagálnak, melyek az állam legitimitását támasztják alá kitalált történelmi nagyságra hivatkozva. Ezek a narratívák gyakran tragikus veszteségekhez kötődnek, melyek a sérelem érzetét keltik, és a dicső múlt visszaállítását készítik elő. Ezt a szerző „elveszett ügy” (*lost cause*) narratívának nevezi, melynek célja a történelem szándékos átértelmezése (mivel nem bizonyítható narratívákat népszerűsít), ezzel rasszizmus, gyűlöletkeltés, a „közös ellenség” létrehozása.

Magyarországon és az Egyesült Államokban is elterjedtek ezek az „elveszett ügy” narratívák, melyek mélyen beágyazódtak a politikai intézményrendszerbe. A kutató szerint ennek az okát mindkét országban az erős politikai bizonytalanság (az Egyesült Államokban jellemzően a Trumphoz köthető politika) okozta. E narratívák kihívások elé állítják a civil társadalmat, így Benziger szerint történelemtanárként feladatunk, hogy ezen politikai mítoszokat ne csak leleplezzük, hanem elmagyarázzuk, miért nem igazak. Kezdeként módszertanilag olyan feladatok beiktatásával, melyek a diákokat nyomozóvá változtatják, hiszen így számukra megszokottá válik a bizonyítékokkal nem alátámasztható információk megkérdőjelezése, valamint a hatalom számonkérése különböző vizsgálati módszerekkel.

*Dr. Terry Haydn*⁶ (University of East Anglia, Egyesült Királyság) előadásában az „alapvető brit értékek” („*Fundamental British Values*”) eszméjének a történelemoktatásra gyakorolt hatásait mutatta be. A szerző kiemelte, hogy ugyan Nagy-Britanniát vizsgálja, általánosságban megannyi országban megjelennek az általa ismertetett tendenciák. 2014 óta az angol Oktatásügyi Minisztérium az „*alapvető brit értékek*” tanítását propagálja, mely a demokrácia, a jogrend, az egyéni szabadság, a különböző nézetek iránti kölcsönös megértés és a tolerancia jellemzőkkel definiálható. 2017-ben az Ofsted⁷ főfelügyelője, Amanda Spielman az alábbiak szerint nyilatkozott: „*A diákoknak azt kellene tanulniuk, hogy lettünk az az ország, ami ma vagyunk, és hogy az értékeink hogyan tesznek bennünket a liberalizmus, a tolerancia és az igazságosság világítótornyává*”.⁸ Az új követelmény a történelemtanároknak problémákat okoz, hiszen a történelemoktatásnak számos célja van,

Fodor Richárd – Tóth Judit: „A történelemtanításban rejlő lehetőségek megmutatása a mi feladatunk”

Beszámoló a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság 2021. évi konferenciájáról

amelyek így egymásnak ellentmondanak. Ilyen egyrészt a bizonyíték és igazság tiszteletben tartása, ez alapján azonban az Egyesült Királyság történelme során nem mindig szerepelt világítótoronyként. 2018–2020 között a brit kormány több ízben tovább szabályozta a történelemoktatást, melyek a multiperspektív, igazságközpontú történelemtanítást lehetetlen helyzetbe sodorták. Kérdés, hogy a történelemtanárok ezekre a folyamatokra hogyan reagáljanak?

Prof. Dr. Christian Mathis (Zurich University of Teacher Education) szintén figyelemfelkeltő előadást tartott a svájci általános iskolák pedagógusjelöltjeinek episztemológiai attitűdjeiről. Elsőként a professzor ismertette a svájci általános iskolai tanárképzés kereteit, felhívva a figyelmet a rövid képzési idő problematikájára, amely során egy ciklusban, gyakornok tanítási szakasz nélkül készítik fel a tanárokat hivatásuk gyakorlására. A történelmi és a történelemdidaktikai ismereteket egy integrált tárgy, a Nature, Humans, Society (Természet, Emberek, Társadalom) keretei között 12+20 órás modulban sajátítják el. Mathis több korábbi episztemológiai modell alapján egy komplexebb keretrendszerrel állított fel. Az empirikus kutatás kérdőíves felmérésében két egyetem 120 hallgatója vett részt a szemeszter első hetében. A folyamatban lévő kutatás eredményei nem biztatóak, a tanárjelölt hallgatók jelentős része Christian Mathis interpretációjában „*nem tudományként, vagy jelenségként értékeli a történelmet, hanem az osztálytermi történelemtanítás szempontjából, amit tanítani kell*”. A hallgatók nem kapcsolták össze a történelmet saját életükkel, a legtöbb esetben passzív szerkezetekben írtak róla, a múlt történései a válaszok alapján leginkább a jövőre lehetnek hatással, kihagyva a jelen időbeliségét és az aktív részvételt, állampolgári cselekvéseket. A válaszokból szintén hiányoztak a történelemdidaktikához kapcsolódó kulcsfogalmak és kompetenciák, Christian Mathis megfogalmazásában a hallgatók számára a történelem túl absztrakt, amelyhez kevés kapcsolódási pont fűzi őket.

Dr. Urte Kocka (Free University Berlin, Friederich-Meinecke-Institut) *Történelmi tudat és változás* (Historical Consciousness and Change) című előadása a demokratikus állampolgári nevelés és a történelemtanítás helyzetét mutatta be. Kiindulópontként olyan globális jelenségeket említett, mint a történelemórák számának csökkenése és a demokratikus normák hanyatlása. Az antropocén kor (az emberiség földtörténeti korszaka, amelyet az ökoszisztémára gyakorolt meghatározó tevékenységétől, több nézőpont szerint 1945-től, vagy 1964-től számítanak) számtalan társadalmi és környezeti kihívást állít az emberiség elé, amelyben felértékelődik az állampolgári nevelés szerepe, amelyet a történelemtanításba integráltan célszerű gyakorolni. A történelmi gondolkodás és tudat segít megérteni összetett társadalmi változásokat. A kutató példaként olyan globális eseményeket és folyamatokat sorolt fel, amelyek például a mongol-tatár inváziót okozták. Kiemelte, hogy Németországban nem létezik az állampolgári nevelés (*civic education*) iskolai tantárgy, helyette a politikatudomány vagy társadalomtudomány (*political science, social science*)⁹ tárgyak óráin vesznek részt a diákok. Kocka többször hivatkozott az 53 ország 50 000 állampolgárjának megkérdezésével végzett legfrissebb, 2021-es májusi demokrácia érzékelési jelentésre (*democracy perception report*)¹⁰ amelynek eredményei szerint a Föld globális lakosságának 53%-a nem elégedett saját hazája demokratikus rendszerével, 63% szerint pedig a legsúlyosabb fenyegetést a gazdasági egyenlőtlenségek és válságok jelentik. Urte Kocka zárógondolataiban kifejtette, hogy a történelemtanítás kiemelt feladata közvetíteni a demokratikus értékek előnyeit, illetve bemutatni a polgárjogi/emberi jogi mozgalmak történetét, eredményeit és társadalmi szerepét.

Második nap (szeptember 17.)

A konferencia magyar előadója és egyik szombati szekcióvezetője *dr. Vajda Barnabás* (Selye János Egyetem, Szlovákia) volt. A kutató a szlovák nemzeti alaptanterv alapján keresi a választ a *Miért tanuljunk/tanítsuk a történelmet?* kérdéskörére, amely aktuálisabb, mint valaha. Erre fontos értelmes választ találni annak érdekében, hogy a történelem mint iskola tantárgy fennmaradjon. Fontos belátni, hogy számtalan tényező befolyásolja azt, hogy milyen tantárgyakat tanulunk az iskolában. Ezt elsősorban az állam szabályozza, de meghatározó az iskolai munkaközösségek, a tanárok véleménye/attitűdje. Az előadó szerint a történelemtanár szakos hallgatók kulcsfontosságúak a jövő kutatásai és a történelemtanítás helyzete szempontjából.

Dr. Elisabeth Erdmann (Friedrich-Alexander University Erlangen – Nürnberg, Németország), az ISHD korábbi elnöke és a FAU professzor emeritája arról tartott előadást, hogy a történelmet integrálva, vagy külön tantárgyként érdemes-e tanítani. Az integratív megközelítés mellett szól a kognitív pszichológia álláspontja, amely a „*network knowledge*” („hálózati tudás”) kialakítását szorgalmazza. Bajorországban a XX. század második felében több intézkedés is született a történelem integrálására, elsősorban a földrajz tantárggyal. Erdmann történelem-, földrajz-, valamint politikatánítási tapasztalataival és tanárok megkérdezésével arra a következtetésre jutott, hogy a történelem tantárgycsoportban való tanítása eredményes lehet. Ennek egyik előfeltétele, hogy a tantárgycsoport összes elemét tanítani kell a tanár szakos hallgatóknak. Továbbá a tantárgycsoport kötelező óraszámát nem szabad csökkenteni az önálló tantárgyi óraszámokhoz képest. Fontos emellett, hogy ezeknek a tantárgyaknak kapcsolódnuk kell egymáshoz, vagyis közös tanterv alapján kell tanítani őket. Az előfeltételekből látható, hogy a történelem, földrajz és politika tantárgyak hatékony, integrált oktatása komoly együttműködést igényel. Erdmann hozzáteszi, hogy ha ez nem valósítható meg, a történelem tantárgyat meg kell hagyni önálló tantárgyként.

Harmadik nap (szeptember 18.)

Dr. Susanne Popp (University of Augsburg, Németország), az ISHD elnöke, valamint *dr. Dennis Röder* (University of Hamburg, Németország), a szervezet PR és közösségi média szakembere közös előadásukban a leghíresebb német YouTube csatornát, a MrWissen2go történelmi témájú magyarázó videóit vizsgálták, és arra szerettek volna választ kapni, hogy miért és miben sikeresebbek ezek tartalmak a hagyományos történelemóránál. Kutatásaik során arra jutottak, hogy ez a csatorna különbözik a legtöbb ismeretterjesztő csatornától: témáit tekintve szorosan illeszkedik az iskolai tananyaghoz, egyszerűbb és érdekesebb, mint a tankönyvi anyagok, ezért a diákok előszeretettel tanulnak belőle. A kutatás során azt vizsgálták, hogy a csatorna milyen didaktikai apparátussal rendelkezik, valamint, hogy a diákok és a tanárok ezeket a videókat milyen módon használják. Ezen magyarázó videók hátránya, hogy forrásmegjelölést nem tartalmaznak, általában az eseményeket nem mutatják be több szempontból, valamint sem a készítő személyéről, sem a vizuális források megbízhatóságáról nincsenek ismereteink. Ezek a magyarázó videók –részben a világválság miatt – nagy hatással vannak a történelemoktatásra, így a tanároknak fontos

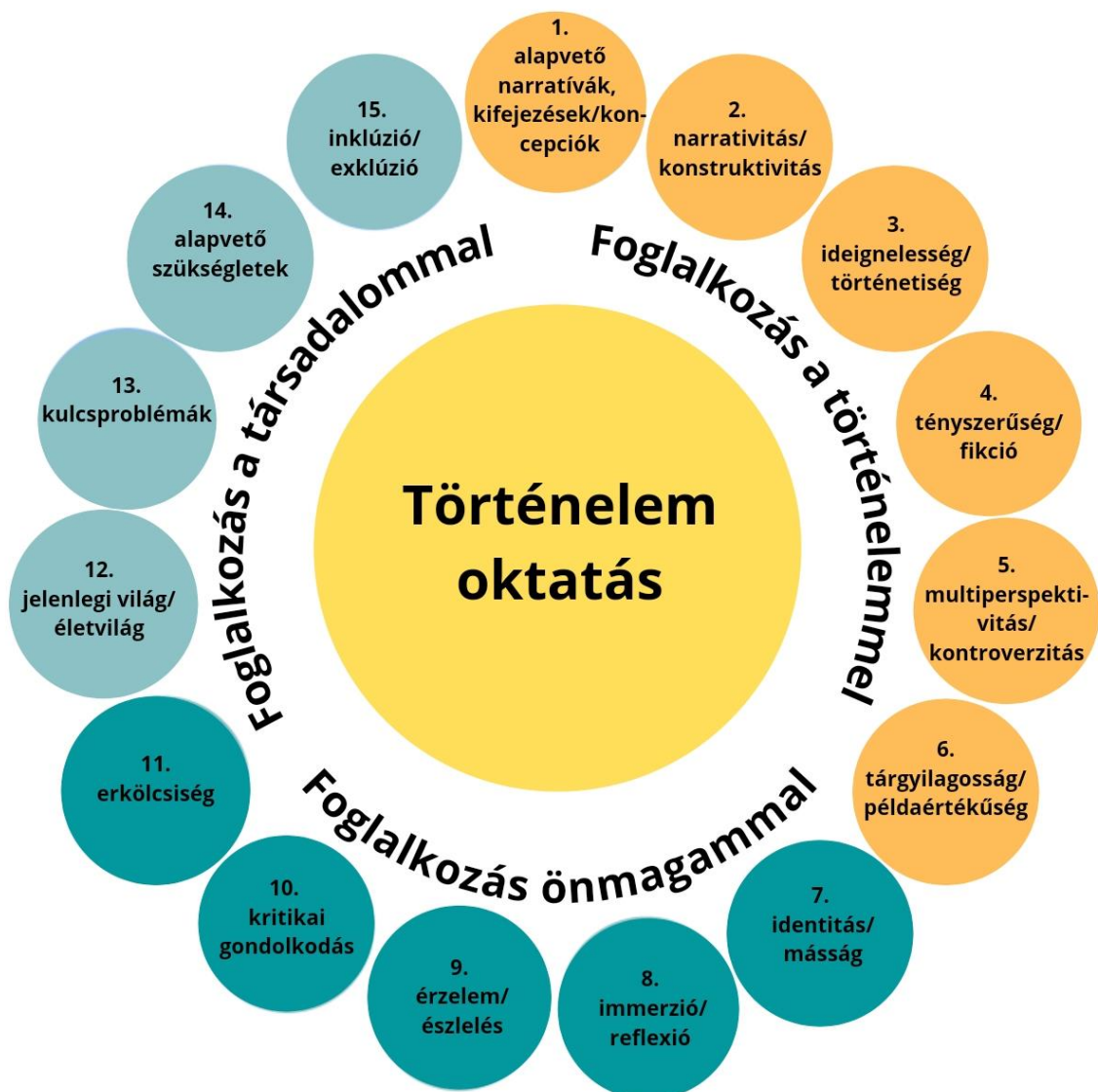
Fodor Richárd – Tóth Judit: „A történelemtanításban rejlő lehetőségek megmutatása a mi feladatunk”

Beszámoló a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság 2021. évi konferenciájáról

szerepe van a médiatudatosság és a forráskritika kialakításában. Ehhez azonban megfelelő szintű tárgyi tudás kell, ami Popp tapasztalatai alapján sok történelemtanár szakos hallgatónak nincs meg, így azonban a megfelelő forráskritika alkalmazása, és egyben tanítása is problémássá válik. A kutatás tehát arra is felhívja a figyelmet, hogy a történelemtanárok képzésében az ismeretek és kompetenciák kiegyenlített fejlesztésének kell lezajlania.

A háromnapos konferencia záró előadását dr. Peter Gautschi tartotta „*Prod-using History in a Broad Present – a Great Challenge for Education*” címmel, ami különböző elméleti modellek és projektek ismertetését ölelte fel. Első modellként a „didaktikai háromszöget” (*didactic triangle*), a történelemtanítás strukturális modelljét mutatta be. Modellje. A második modell (1. ábra) tizenöt koncepcióra és három dimenzióra osztva definiálja a történelemtanítást elsődlegesen tanulói szempontból.

Mi a történelemtanítás? – Elméleti modell (Peter Gautschi, 2021)

Fodor Richárd – Tóth Judit: „A történelemtanításban rejlő lehetőségek megmutatása a mi feladatunk”

Beszámoló a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság 2021. évi konferenciájáról

Az elméleti modellben számtalan olyan tényező olvasható, melyet a tanításban jobban előtérbe kellene állítani. Erre hozta példaként a szerző saját egyetemi fejlesztésű érzékenyítő szoftvereit,¹¹ melyek gamifikált, tevékenységközpontú, valamint személyes módon elevenítik meg a holokauszt túlélők életét. Zárásként egy újabb modellben mutatta be a történelemtanítás tanárok által meghatározott/azonosított funkcióit, narratíváit (*History-specific beliefs of teachers and types of narratives*). Közülük azokat tartja fontosnak, amelyek alapján az egyének képesek lesznek a társadalom aktív, felelős tagjaivá válni, reflektívek lenni önmagukkal és kompetenssé válni a történelem vonatkozásában. Előadását az alábbi mondattal zárta: „A történelemtanításban hatalmas lehetőség rejlik, és az a mi egyik alapvető feladatunk, hogy ezt újra és újra megmutassuk.”

Amennyiben a járványhelyzet engedi, a Nemzetközi Történelemdidaktikai Társaság soron következő konferenciáinak 2022-ben a lengyelországi Pozńan, 2023-ban pedig Észtország fővárosa, Tallinn ad majd helyet.

JEGYZETEK

¹ Történelemtanárok Egylete, Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozata.

² Az évkönyv címe: International Journal of Research on History Didactics, History Education, and History Culture. Yearbook of the International Society for History Didactics (JHEC).

³ Markus Furrer az ISHD alelnöke és gazdasági elnöke.

⁴ *The Lion of Lucerne: the controversial tourist attraction*: A szoborról bővebben lásd: <https://www.swissinfo.ch/eng/the-lion-of-lucerne--the-controversial-tourist-attraction/46819790> (Letöltés: 2021. nov. 2.)

⁵ A szerző előadott a Magyar Történelmi Társulat Tanári Tagozatának szervezésében megvalósult 2021-es „Nézőpontok” konferenciáján. Előadásának anyagát dr. Kojanitz László, az Oktatási Hivatal munkatársa ezen folyóirat előző számában – *Történelemtanítás (LVI.) Új folyam XII. évf. 2021. 3. szám* – lefordította „Történelemtanítás, nemzeti mítosz és civil társadalom” címmel, mely az alábbi linken érhető el: <https://www.folyoirat.tortenelemtanitas.hu/2021/09/karl-benziger-tortenelemtanitas-nemzeti-mitosz-es-civil-tarsadalom-12-02-04/> (Letöltés: 2021. nov. 2.). Benziger itt több példát is hoz nemzeti mítoszokra, valamint gyakorlati tanácsokkal is szolgál azok tanításával kapcsolatban.

⁶ HAYDN, Terry (2019): Changing ideas about the Role of historical thinking in school history: A view from England. In: *Historical Thinking. International Journal of Research on History Didactics, History Education, and History Culture. Yearbook of the International Society for History Didactics*. WochenschauVerlag, 13-32. https://jhec.wochenschau-verlag.de/wp-content/uploads/sites/23/2021/05/issue_2019.pdf#page=14 (Letöltés: 2021. okt. 23.)

⁷ Office for Standards in Education, Children's Services and Skills. A tanügyi ellenőrzés szerve az Egyesült Királyságban: <https://www.gov.uk/government/organisations/ofsted> (Letöltés: 2021. nov. 2.).

⁸ Az idézet eredeti helye: <https://edition.independent.co.uk/editions/uk.co.independent.issue.240917/data/7963326/index.html> (Letöltés: 2021. nov. 2.)

⁹ Németül: Politische Bildung (politikai nevelés) és Sozialkunde (társadalomismeret).

¹⁰ *Democracy Perception Index 2021*: <https://www.allianceofdemocracies.org/initiatives/the-copenhagen-democracy-summit/dpi-2021/> (Letöltés: 2021. nov. 2.)

¹¹ „Fleeing the Holocaust”, eredeti nyelven: „Fliehen vor dem Holocaust”: <https://www.erinnern.at/media/fa8080a94cd422d3f6ef32b82b9b7f79/FliehenApp-Doku-20180426.pdf> (Letöltés: 2021. nov. 2.) és „When We Disappear”: <https://www.phlu.ch/forschung/projekte/10929/when-we-disappear.html> (Letöltés: 2021. nov. 2.)